

PEDREGUER

VALENCIÀ
CASTELLANO
ENGLISH

L'ARQUITECTURA ECLÈCTICA I MODERNISTA
LA ARQUITECTURA ECLÉCTICA Y MODERNISTA
THE ECLECTIC AND MODERNIST ARCHITECTURE

www.pedreguer.es

Ajuntament de Pedreguer

PEDREGUER L'ARQUITECTURA ECLÈCTICA I MODERNISTA

LA ARQUITECTURA ECLÉCTICA Y MODERNISTA THE ECLECTIC AND MODERNIST ARCHITECTURE

VL El Pedreguer de 1915 era una població de la Marina Alta que havia estat dedicada al monocultiu de la vinya de moscatell per a la producció de pansa. Aquest producte s'exportava a tot arreu d'Europa i Amèrica del Nord. Però les plagues del mildiu i de la fil-loxera van produir un forta crisi econòmica i social. Just ara fa cent anys es van haver de buscar solucions a la crisi de la pansa amb l'expansió del regadiu i dels cítrics o en el desenvolupament de la indústria, com els derivats de la palma, la marroquineria, els joguets, les conserves de vegetals, xocolata o gasosos.

ES El Pedreguer de 1915 era una población de la Marina Alta que había estado dedicada al monocultivo de la viña de moscatel para la producción de pasa. Este producto se exportaba a toda Europa y norte de América. Pero las plagas del mildiu y de la filoxera produjeron una fuerte crisis económica y social. Justo ahora hace cien años se buscaron soluciones a la crisis de la pasa con la expansión del regadío y de los cítricos o el desarrollo de la industria, como los derivados de la palma, la marroquinería, los juguetes, las conservas de vegetales, chocolate o gasosas.

EN Pedreguer in 1915 was a town in the Marina Alta region which was dedicated to the monoculture of muscat vineyards for the production of raisins. This product was exported all over Europe and North America. But the mildew and phylloxera plagues brought a strong economic and social crisis. It was about a hundred years ago when solutions were sought with the expansion of the irrigation and the citrus crops together with the industrial development with the manufacturing of leather goods, canned vegetables, chocolate, soda or products derived from the palm leave.

VL Amb tot, part dels guanys de les famílies benestants locals es van invertir en la construcció de noves cases que seguien les modes arquitectòniques del moment: l'historicisme, l'eclecticisme, el Modernisme o l'art déco. L'administració pública també va fer moltes obres: fonts, llavador, cementeri... Un exemple és el Repés.

La ruta permet visitar el centre urbà de Pedreguer i gaudir de les arquitectures del primer terç del segle XX. També es poden veure construccions del segle XIX, relacionades amb el neoclassicisme acadèmic, com l'edifici de la Casa de Cultura o Escoles Velles (1), i la nova arquitectura del ferro amb el mercat dels Pòrxens (2).

ES Con todo, parte de los beneficios de las familias acomodadas locales se invirtieron en la construcción de nuevas casas que seguían las modas arquitectónicas del momento: el historicismo, eclecticismo, modernismo o art déco. La administración pública también hizo muchas obras: fuentes, lavadero, cementerio... Un ejemplo es el Repés.

La ruta permite visitar el centro urbano de Pedreguer y disfrutar de las arquitecturas del primer tercio del siglo XX. También se pueden ver construcciones del siglo XIX, relacionadas con el neoclasicismo académico, como el edificio de la Casa de Cultura o Escoles Velles (1), y la nueva arquitectura del hierro con el mercado dels Pòrxens (2).

EN With all this, part of the benefits of local wealthy families was invested in the construction of new houses which followed the architectural movements of the moment such as the historicism, eclecticism, modernism or art deco. The public administration also built a few buildings such as fountains, a public washing place, the cemetery or the Repés (the police post).

This route allows you to visit the center of Pedreguer and enjoy the architecture of the early 20th century. You can also see 19th century buildings which relate to the academic neo-classicism such as the Casa de Cultura also Escoles Velles (1) and the new iron architecture with Els Pòrxens (2) (an open air market).

LES ARQUITECTURES DE PRINCIPIS DEL SEGLE XX

LAS ARQUITECTURAS DE PRINCIPIOS DEL SIGLO XX

THE EARLY 20TH CENTURY CONSTRUCTIONS

VL La major part d'aquestes arquitectures es van realitzar en les dècades de 1920 i 1930, però l'edifici del Repés és de 1905 o la casa del metge A. Pons és de 1912-13. L'arquitectura modernista de Pedreguer presenta un caràcter més popular i local, lluny de la puresa conceptual de València, Alcoi o Novelda. Però, amb tot, hi trobem exemples molt reeixits com la casa de Teresa Ferrer o les dues de l'enginyer Jeremías Andrés. A diferència de l'arquitectura tradicional, ara s'apliquen noves tècniques com l'ús del formigó, el ferro o la pedra artificial que, poc a poc, anirà substituint la pedra picada.

ES La mayor parte de estas arquitecturas se realizaron en las décadas de 1920 y 1930, pero el edificio del Repés es de 1905 o la casa del médico A. Pons es de 1912-13. La arquitectura modernista de Pedreguer presenta un carácter más popular y local, lejos de la pureza conceptual de Valencia, Alcoy o Novelda. Pero, con todo, encontramos ejemplos muy logrados como la casa de Teresa Ferrer o las dos del ingeniero Jeremías Andrés. A diferencia de la arquitectura tradicional, ahora se aplican nuevas técnicas como el uso del hormigón, el hierro o la piedra artificial que, poco a poco, irá substituyendo a la piedra labrada.

EN Most of these buildings were built in the 1920's and 1930's, but the Repés dates back to 1905 and doctor A. Pons' house was completed between 1912-1913. The Modernist architecture of Pedreguer has a popular and local character which is far from the conceptual purity of this same style in València, Alcoi and Novelda. But still, we find highly accomplished examples such as Teresa Ferrer's house or the two houses designed by the engineer Jeremías Andrés. Unlike traditional architecture, new techniques such as the use of concrete and iron for the construction and artificial stone replacing the use of natural carved stone are implemented.

5

6

L'ARQUITECTURA HISTORICISTA

LA ARQUITECTURA HISTORICISTA THE HISTORICIST ARCHITECTURE

VL Naix en el s. XIX i pretenia recuperar l'esplendor de l'arquitectura dels temps passats, però afegint nous elements. Inclou corrents com el neobizantí o el neomudèjar. El neogòtic fou el més reeixit, un exemple el trobem al c/ Gabriel Miró 9 (3).

Les cases de la plaça Doctor Calatayud 9 (4) o del c/ Mestre Serrano 16 (5) es poden incloure dins del neobarroc. L'edifici de l'Av. d'Alacant 7 (6) és de 1935 i va pertànyer als Gilabert, una família dedicada a la indústria del barret. L'autor és el mestre d'obres Josep Sendra.

L'edifici de l'Ajuntament (7) té formes neohe-rerrerianes. La reforma és de 1958 i respon perfectament a l'arquitectura franquista.

ES Nace en el s. XIX y pretendía recuperar el esplendor de la arquitectura de tiempos pasados, pero añadiendo nuevos elementos. Incluye corrientes como la neobizantina o la neomudéjar. El neogótico fue el más exitoso, un ejemplo lo encontramos en la c/ Gabriel Miró 9 (3).

Las casas de la plaza Doctor Calatayud 9 (4) o de la c/ Maestro Serrano 16 (5) se pueden incluir dentro del neobarroco. El edificio de la Av. Alicante 7 (6) es de 1935 y perteneció a los Gilabert, una familia dedicada a la industria del sombrero. El autor es el maestro de obras José Sendra.

El edificio del Ayuntamiento (7) tiene formas neoherre-rerianas. La reforma es de 1958 y responde perfectamente a la arquitectura franquista.

EN It started in the 19th century and tried to recover the splendour of the architecture of the past but adding new elements. It includes styles such as the neo-Byzantine or Neo-Mudejar. The Neo-Gothic style was the most popular one, an example would be the house in c/ Gabriel Miro 9 (3).

The houses in plaça Doctor Calatayud 9 (4) and c/ Mestre Serrano 16 (5) can be included within the Neo-Barroque. The building in Av. Alacant 7 (6) was built in 1935 and belonged to the Gilabert family, who manufactured hats. The author was the master mason Josep Sendra.

The Townhall (7) has Neo-Herrerian touches. It was reformed in 1958 and it is the perfect example of the typical architecture during the Franco regime.

L'ARQUITECTURA ECLÈCTICA

LA ARQUITECTURA ECLÉCTICA THE ECLECTIC ARCHITECTURE

VL Parteix de l'historicisme, però es dedica principalment a la combinació de diferents corrents arquitectònics. Així, l'edifici del Repés (8), en la plaça Major, és el màxim representant d'aquest estil a Pedreguer. Combina l'arquitectura grega clàssica amb elements del romànic. El Repés estava dedicat a albergar la policia local de llavors i a la custòdia de les peses i mesures oficials, d'ací el seu nom.

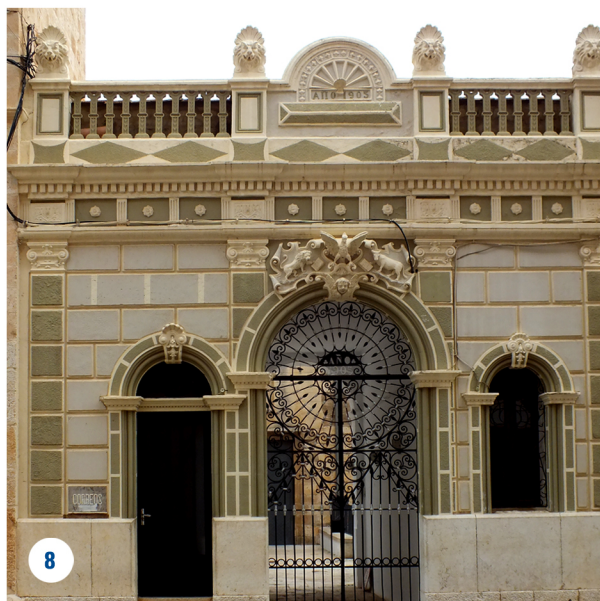
Altres edificis eclèctics són els de la plaça Major 16 (9), el c/ Mare de Deu dels Desemparats 1 (10) i el c/ Roser 11 (11). Utilitzen morters de colors en la decoració de la façana.

ES Parte del historicismo, pero se dedica principalmente a la combinación de diferentes corrientes arquitectónicas. Así, el edificio del Repés (8), en la plaza Mayor, es el máximo representante de este estilo en Pedreguer. Combina la arquitectura griega clásica con elementos del románico. El Repés estaba dedicado a albergar la policía local de entonces y a la custodia de las pesas y medidas oficiales, de ahí su nombre (repeso).

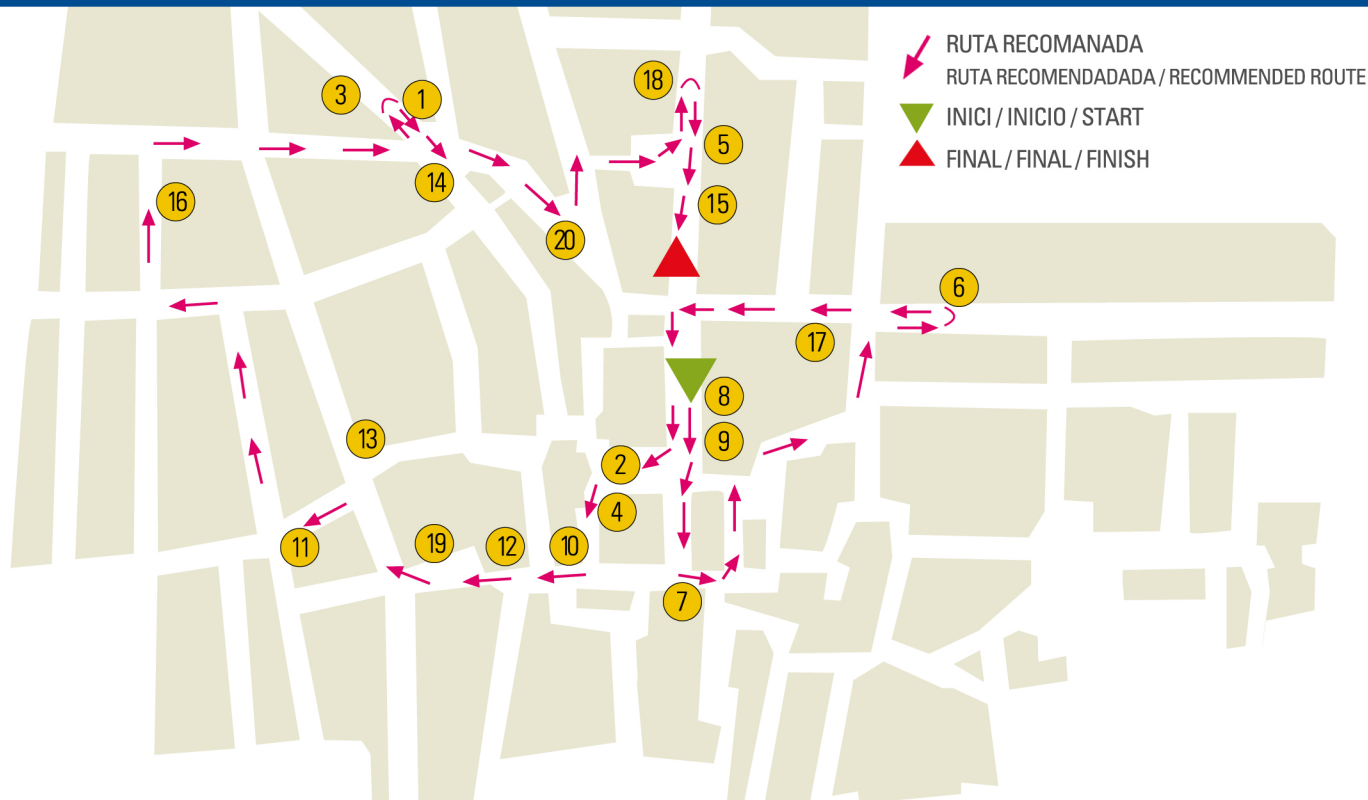
Otros edificios eclécticos son los de la plaza Mayor 16 (9), la c/ Virgen de los Desamparados 1 (10) y la c/ Rosal 11 (11). Utilizan morteros de colores en la decoración de la fachada.

EN It comes from historicism, but it is mainly a combination of different architectural styles. El Repés (the police post) (8) in plaça Major is the highest representative of this style in Pedreguer, combining classical Greek architecture with elements of the Romanesque. El Repés was dedicated to house the local police station and to guard the official weights and measures, hence its name (repés=re-weight).

Other eclectic buildings are the ones in plaça Major 16 (9), c/ Mare de Deu dels Desemparats 1 (10) and c/ Roser 11 (11). They used coloured mortar in the decoration of the façade.

PLÀNOL DE LA RUTA · PLANO DE LA RUTA · ROUTE MAP

- 1** ESCOLES VELLES
- 2** PÒRXENS
- 3** C/ GABRIEL MIRÓ 9
- 4** PLAÇA DOCTOR CALATAYUD 9
- 5** C/ MESTRE SERRANO 16
- 6** AV D'ALACANT, 7
- 7** AJUNTAMENT
- 8** REPÉS
- 9** PLAÇA MAJOR 16
- 10** C/ MARE DE DEU DELS DESEMPARATS 1

- 11** C/ ROSER 11
- 12** C/ SANT VALERIÀ 1
- 13** C/ SANT DOMÈNEC 20
- 14** GLORIETA DE LA CREU 3
- 15** C/ MESTRE SERRANO 8, 10, 12 I 14
- 16** C/ AVENIR 5
- 17** C/ MAJOR 12
- 18** C/ MESTRE SERRANO 25
- 19** C/ EMPECINADO 14
- 20** C/ BONAVENTURA COSTA 13

L'ARQUITECTURA MODERNISTA

LA ARQUITECTURA MODERNISTA

VL El Modernisme designa una corrent de renovació artística desenvolupada a finals del segle XIX i principis del segle XX. També s'anomena *Modern Style*, *Art Nouveau*, *Sezessionstil* o *Jugendstil*. La intenció era crear un art nou, jove, lliure i modern, que representara una ruptura amb els estils dominants en l'època, com els de tradició academicista (historicisme o eclecticisme) o els rupturistes (realisme o impressionisme). Es caracteritza pel predomini de la corba sobre la recta, la riquesa i el detallisme de la decoració, l'ús freqüent de motius vegetals, el gust per l'asimetria, el dinamisme de les formes, etc.

MODERNIST ARCHITECTURE

ES El modernismo designa una corriente de renovación artística desarrollada a finales del siglo XIX y principios del siglo XX. También se denomina *Modern Style*, *Art Nouveau*, *Sezessionsstil* o *Jugendstil*. La intención era crear un arte nuevo, joven, libre y moderno, que representara una ruptura con los estilos dominantes de la época, como los de tradición academicista (historicismo o eclecticismo) o los rupturistas (realismo o impresionismo). Se caracteriza por el predominio de la curva sobre la recta, la riqueza y el detallismo de la decoración, el uso frecuente de motivos vegetales, el gusto por la asimetría, el dinamismo de las formas, etc.

EN Modernism is a movement of artistic renewal developed in the late 19th and early 20th century. It is also known as *Modernismo*, *Art Nouveau*, *Sezessionstil* or *Jugendstil*. The intention was to create a new modern art, young and free, which represented a break from the predominant architectural styles of the time, such as the ones with academic principles (historicism or eclecticism) or the groundbreaking ones (realism or impressionism). It is characterized by the prevalence of the curves over the straight and clean lines, the opulence and the attention to detail in the decoration, the frequent use of vegetal motifs, the incline towards asymmetry, the dynamism of the shapes etc.

12

13

14

VL La casa del c/ Sant Valerià 1 (12) era propietat del metge i alcalde Antonio Pons, està influenciada per l'arquitectura proposada en l'Exposició Regional Valenciana de 1909. Antonio Leyda també va ser metge i alcalde, vivia en el c/ Sant Doménec 20 (13), on destaquen les ornamentacions. Són interessants l'edifici de la Glorieta de la Creu 3 (14) i el conjunt de cases del c/ Mestre Serrano 8, 10, 12 i 14 (15). Així com el magatzem del c/ Avenir 5 (16).

L'enginyer i alcalde Jeremías Andrés tenia una casa al c/ Major 12 (17) i altra al c/ Mestre Serrano 25 (18). La segona, amb una torre, és de 1932.

ES La casa de la c/ San Valeriano 1 (12) era propiedad del médico y alcalde Antonio Pons, está influenciada por la arquitectura propuesta en la Exposición Regional Valenciana de 1909. Antonio Leyda también fue médico y alcalde, vivía en la c/ San Domingo 20 (13), donde destacan las ornamentaciones. Son interesantes el edificio de la Glorieta de la Cruz 3 (14) y el conjunto de casas de la c/ Maestro Serrano 8, 10, 12 y 14 (15). Así como el almacén de la c/ Porvenir 5 (16).

El ingeniero y alcalde Jeremías Andrés tenía una casa en la c/ Mayor 12 (17) y otra en la c/ Maestro Serrano 25 (18). La segunda, con una torre, es de 1932.

EN The house in c/ Sant Valerià 1 (12) was owned by the Mayor, and doctor, Antonio Pons, and it was influenced by the proposed architecture in the "Valencian Regional Exhibition" of 1909. Antonio Leyda, doctor and also Mayor, lived in c/ Sant Doménec 20 (13) where we can highlight the ornamentation. Other interesting structures are the building in Glorieta de la Creu 3 (14), the group of houses in c/ Mestre Serrano 8, 10, 12 and 14 (15) and also the warehouse in c/ Avenir 5 (10).

The engineer and Mayor Jeremias Andrés owned a house in c/ Mayor 12 (17) and another one in c/ Mestre Serrano 25 (18). The second one has a tower and it was built in 1932.

MODERNISME D'ARREL MEDIEVALISTA

MODERNISMO DE RAÍZ MEDIEVALISTA MODERNISM WITH MEDIEVAL ROOTS

VL L'edifici del c/ Empecinado 14 (19) era de Teresa Ferrer, germana major de Rosario Ferrer, una distingida artista del món de la lírica. Gran part de la seua carrera la va desenvolupar en els millors teatres de Barcelona. La casa respon a un model de Modernisme relacionat amb el corrent medievalista. Destaca el remat superior en forma de barbacana, l'ús de la rajola i del taulellet verd, així com la composició de la façana allunyada de l'arquitectura tradicional. Les formes són totalment originals a Pedreguer i a la comarca. Ara per ara en desconeixem l'autoria però sospitem que l'arquitecte era català.

ES El edificio de la c/ Empecinado 14 (19) era de Teresa Ferrer, hermana mayor de Rosario Ferrer, una distinguida artista del mundo de la lírica. Gran parte de su carrera la desarrolló en los mejores teatros de Barcelona. La casa responde a un modelo de modernismo relacionado con la corriente medievalista. Destaca el remate superior en forma de barbacana, el uso del ladrillo y del azulejo verde, así como la composición de la fachada alejada de la arquitectura tradicional. Las formas son totalmente originales en Pedreguer y en la comarca. Por ahora desconocemos la autoría pero sospechamos que el arquitecto era catalán.

EN The building in c/ Empecinado 14 (19) belonged to Teresa Ferrer, whose older sister was Rosario Ferrer, a distinguished artist in the lyrical world. Most of her career was developed in the best theaters of Barcelona. The house is built in a modernist style which is related to a medievalist trend. The most striking features are the top section in the shape of a barbican, the use of brick and green tiles and the overall composition of the façade which is far from the traditional architecture. The design is totally original and unique in Pedreguer and in this region. The author is unknown but we suspect that it was a Catalan architect.

20

L'ARQUITECTURA DE L'ART DÉCO

LA ARQUITECTURA DEL ART DÉCO

THE ART DECO ARCHITECTURE

VL *L'art déco* va tenir com objecte les arts decoratives com ara el disseny d'interiors, el gràfic i industrial, la pintura, el gravat, l'escultura, la indumentària, el cinema ... i l'arquitectura. El moment àlgid es va produir en la dècada de 1920. Va representar una certa reacció al Modernisme i es va inspirar en les primeres avantguardes com el constructivisme, el cubisme, el futurisme o el racionalisme de la Bauhaus. Entre altres coses, preferia les línies simples i les formes geomètriques, la simetria i els colors plans. Un exemple d'aquesta arquitectura el tenim a l'edifici del c/ Bonaventura Costa 13 (20).

ES El *art déco* tuvo como objeto las artes decorativas como el diseño de interiores, el gráfico e industrial, la pintura, el grabado, la escultura, la indumentaria, el cine... y la arquitectura. El momento álgido se produjo en la década de 1920. Representó una cierta reacción al modernismo y se inspiró en las primeras vanguardias como el constructivismo, el cubismo, el futurismo o el racionalismo de la Bauhaus. Entre otras cosas, prefería las líneas simples y las formas geométricas, la simetría y los colores planos. Un ejemplo de esta arquitectura lo tenemos en el edificio de la c/ Buenaventura Costa 13 (20).

EN The *art-deco* focused on the decorative arts such as industrial, interior and graphic design, painting, engraving, sculpture, fashion, cinema... and architecture. The Peak of this movement was in the 1920's. Art-deco was influenced by modernism and it was inspired by the cutting-edge styles such as constructivism, cubism, futurism or the rationalism of the Bauhaus. Among other things it's inclined towards simple lines, geometric shapes, symmetry and spot colours. The building in c/ Bonaventura Costa 13 (20) is a good sample of this architecture.

Ajuntament
de Pedreguer
REGIDORIA DE TURISME

**Patronato Provincial de Turismo
de la Costa Blanca**

Tel. +34 965 230 160

Fax +34 965 230 155

turismo@costablanca.org

www.costablanca.org

INFORMACIÓ TURISME

CASA MUNICIPAL DE CULTURA

Glorieta de la Creu, 14

Tel. +34 966 45 62 00

casadelacultura@pedreguer.es

www.pedreguer.es

